

Štev. 13

Leto 10

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Dajte železničarju, kar mu pripada!

Razmerje železničarja — aktivnega in upokojenega, nameščenca in delavca — napram železniški upravi in obratno je urejeno ne samo z zakoni, marveč tudi z nešteto pravilniki, uredbami, predpisi in okrožnicami. Osnovne določbe zakona zahtevajo od železničarja striktno izvajanje vseh teh odredb in predpisov, predvidevajo najstrožje kazni za slučaj neupoštevanja ter dajejo z gotovimi izjemnimi določbami delodajalcu možnost, uslužbenca porabiti tudi za druga dela in preko delovnega časa, ako to interesi službe zahtevajo. Isti predpisi pa predvidevajo tudi obveznosti uprave napram njenim uslužbencem ter naštevajo pravice, ki uslužbencem pod gotovimi pogoji pripadajo. Med temi pravicami jih je pretežna večina, katere so železničarji pridobili in priborili že pred desetletji ter so se ves čas smatrali kot del prejemkov in ni nikomur padlo na um, da bi osebu te pravice kratili.

Pod ero prejšnjih režimov v Jugoslaviji se je uvedla praksa, da se izvajajo predpisi točno le tam, kjer govore o dolžnostih osebja, ostanejo pa na papirju v vseh onih slučajih, kjer govore o pravicah. Novi režim, ki je kmalu po 5. majskih volitvah prevzel oblast, je povsod izjavljal, da bo odpravil krivice, ki so jih prizadeli prejšnji režimi, da bo povrnil razne svoboščine ter vpeljal izvajanje zakonov v vseh njihovih odredbah. Čas je sedaj, da se od besed pristopi k dejanjem in zato smatramo za našo dolžnost, da odločujoče opozorimo na upravičene zahteve železničarjev v okviru predpisov sedanjih zakonov. Te zahteve se dele v dve vrsti, in sicer v zahteve, katerih izvedba državnega erarja prav nič ne obremenjuje ter v zahteve, ki so sicer enako osnovane na zakonu, pa pomenijo obremenitev državnih financ. Za danes se omejimo na zahteve, ki niso finančnega značaja, vendar so za železničarje in ostalo delovno ljudstvo velikega pomena, državna uprava pa jih lahko z malo dobre volje takoj izvede.

V interesu železničarjev in v interesu rudarjev, ki bijejo že leta boj za obstanek ter se jim napovedujejo še slabši časi, zahtevamo, da se uredi

dobava premoga in tozadavne vozne ugodnosti.

Skozi desetletja so imele vdove po upokojenih železničarjih in sirote pravico do dobave režijskega premoga, kar je bilo ukinjeno z neutemeljenim tolmačenjem Generalne direktije leta 1934.

Skozi leta so uživali železničarji pravico do brezplačnega prevoza premoga, katero pravico so izgubili vsled nepopolnega besedila pravilnika o voznih ugodnostih.

Skozi leta so imeli poročeni zvaniki, služitelji in delavci pravico do večje količine režijskega premoga, kar je bilo brez vsakega povišanja znižano.

Povrnitve vdovam takoj pravico do režijskega premoga, dajte železničarju nazaj režijske vozovnice za prevoz premoga in povečajte količino premoga za nižje osebe, ki je enako izpostavljeno pozimi mrazu, kot višje osebe.

Železniška uprava nima pri tem nikakih izdatkov, saj zaračuna za dobavljeni režijski premog 10 % za stroške in TPD kakor tudi ostali rudniki bodo z veseljem dobavljali

večjo količino premoga po sedanjih cenah. Ustreženo bo železničarjem, ustreženo bo rudarjem, ustreženo bo lastnikom rudnikov, vse to pa ne bo stalo železnice niti pare.

V interesu železničarjev — rodbinskih očetov in v interesu njih šolobveznih otrok ter tudi v državnem interesu zahtevamo, da se uredi

vozne ugodnosti za šolobvezne otroke.

Še pod bivšo avstrijsko upravo in ves čas po osvoboditvi so imeli železničarji brez razlike pravico do temporek za vožnjo otrok v šolo. Z novim pravilnikom se je vsled nejasnosti odredb te pravice omejilo. Vse do lanskega leta so se otroci lahko vozili v šolo od kraja stanovanja do šole ne oziiraje se na razdaljo, samo če so imeli zvezo. Prosvetni minister je izdal odlok, da se smejo voziti otroci nižjih razredov srednjih šol v šolo samo do razdalje 20 km. S to odredbo so zlasti prizadeti železničarji na progi, ki morajo po službeni potrebi stanovati v kraju, kjer službujejo. V dotičnih krajih ni drugih šol kot ljudske šole. Kako naj železničar, zlasti delavec, ki zasluži na mesec komaj nekaj sto dinarjev, plača za otroka po 500 in več dinarjev za stanovanje in hrano v mestu, ko niti toliko mesečno ne zasluži. S tem je otrokom tisočev in tisočev železničarjev onemogočeno nadaljevati šolanje, kar gotovo ni v državnem interesu.

Dajte otrokom vseh železničarjev pravico do temporek za vožnjo v šolo, odnosno učenje obrti in razveljavite odlok prosvetnega ministra, ki omejuje možnost vožnje v šolo na 20 km.

Ti ukrepi ne veljajo državnega erarja niti pare, ker garnitur vlakov ne bo treba povečati, ne bo treba povečati števila sprevodnikov, ne bo se porabilo nič več premoga, ustreženo pa bo nešteto družinskim očetom, ker jim bo omogočeno šolanje otrok.

Dolga je vrsta po pravilniku utemeljenih

delavskih zahtev.

Pravilnik predvideva stalnost delavcu avtomatično po treh službenih letih in pravilnik predvideva napredovanje za delavce ne oziiraje se ali so stalni, ali pa še začasní. Vendar je stalnost velikega pomena za delavce, ker s tem postane avtomatično član penzijskega fonda, za kar mora plačevati mesečno prispevke. Leta in leta čakajo sedaj delavci na stalnost in jo ne dobe ter bodo vsled tega, ko bodo po več letih postali stalni, morali plačevati visoke zneske za starostno zavarovanje za nazaj. Pri nizkih plačah bo to za njih družine težak udarec.

Dajte delavcu stalnost, čim izpolni pogoje, ker tudi to ne stane železniške uprave niti pare izdatkov.

Delavski pravilnik predvideva že od leta 1930 dalje volitve

delavskih zaupnikov.

Že pet let je preteklo od uveljavljenja tega pravilnika, delavci pa še vedno zamačajo na razpis volitev zaupnikov, ki se vrše po službenih edinicah in niso zvezane z nobenimi izdatki.

Ali ne bi bilo pravično, da bi se volitve zaupnikov takoj razpisale ter istočasno ukinile omejitve glede zaupnikov, ki so nasprotne zakonu o zaščiti delavcev?

Preveč prostora bi zavzelo, ako

bi hoteli naštetati vse zahteve, ki so osnovane na zakonu in jih še posebej utemeljiti. Zato naštejemo le še nekaj najvažnejših, ki jih ni treba posebej utemeljevati, ker so že same preveč jasne:

Zakaj se ne uredi redno izplačilo pokojnin upokojencem prvega v mesecu, ko je za državno blagajno enak izdatek, ali jih izplača prvega ali pa šele sredi meseca?

Zakaj se vdovi železničarja ne izplača takoj akontacija na pokojnino, marveč se jo pusti čakati brez vsakega meseca in mesece, dasi zakon predvideva takojšnje izplačilo akontacije brez vsakih formalnosti?

Zakaj mora ponesrečenec, ki se brez lastne krivde v službi poškoduje, mesece in mesece čakati na hranarino in rento, ko mu po vseh predpisih pripada in zakaj se to ne izplača interemistično?

Zakaj se ne odredi in ne izplača

takoj pokojnina onemu nastavljenec, ki izpolni vse pogoje za upokojitev ter ga mora železniška uprava na njegovo prošnjo upokojiti? Zakaj mora tudi po pol leta brez vseh prejemkov čakati doma?

Zakaj se takoj ne upokoji uslužbenec, ki je glasom zdravniškega izvida nesposoben za službo, marveč se ga upokoji včasih šele po enem letu seveda z naknadno veljavnostjo, da mora plačevati velike difference nazaj?

Vse to in še več se da izvesti, ako je le malo dobre volje pri upravi in ako se končno veljavno odredimo brezmišelnemu birokratizmu. Vse to je uprava uslužbencu dolžna dati in lahko da tudi v času štednje, ker za to ni treba nikakih finančnih sredstev.

Železničarji so svoječasne izjave odločujočih vzeli na znanje in sedaj čakajo na dejanja!

Za uvedbo zakona o minimalnih plačah

Javnost ni dosti obveščena o neznosnih razmerah, v katerih živi železniško delavstvo in delavstvo v splošnem. Dnevno časopisje ne prinaša rado člankov o težkem položaju delavstva, o vedno novih redukcijah, ker mora svoje kolone porabiti v interesu posejdujočih slojev, da se jim ne zameri. Malo jih zanima, če pri tem delavec propada ter se vrste brezposelnih množe.

Že pred leti je začelo delavstvo, organizirano v razrednih organizacijah, akcijo za uvedbo zakona o minimalnih mezdah, ki bi za vse delodajalce brez izjeme predpisal one najnižje mezde, pod katere noben delodajalec ne bi smel iti in ki bi vsaj nekoliko odpravljale draginski razmere. Če kje, je tak zakon potreben pri železnici, kjer se vsa štednja in vse redukcije izvajajo skoraj 100% samo na račun delavstva.

Znižavanje delavskih plač se vrši v glavnem od leta 1927 dalje in to običajno povodom vsakega novega budžeta, in sicer pod nazivom »Uravnovesenje budžeta«. Vse redukcije, ki so bile izvedene v času od leta 1930, je potrdilo železniško ministrstvo s pravilnikom, v katerem je predpisalo za delavce začetno plačo Din 22.— in za profesionaliste začetno plačo Din 36.—. Čim je bil ta pravilnik uveljavljen, so se že izvršile dvakrat zaporedoma redukcije in novi pravilnik iz leta 1933 ze vse te redukcije zopet potrdil in določil začetno plačo na Din 18.80 za delavce dnevno, za profesionaliste pa na Din 23.40 dnevno, za pogodbene delavce pa samo Din 18.— dnevno. K tem redukcijam pa pride še praksa železniške uprave, in sicer: Nadaljnje redukcije z uvedbo brezplačnih dopustov, katere more za vse delavce že sam načelnik edince odrediti po tri dni mesečno, preko tri dni pa direktija, tako da je v pravilniku samem zagarantiranih komaj 20 delovnih dni mesečno. In pretežna večina delavstva povprečno zadnja leta res komaj po 20 dni dela in zasluži tako delavec z začetno plačo na mesec komaj Din 396.—, od katerega zneska mora še plačati bolniško blagajno in davek ter zasluži torej povprečno samo Din 12.— dnevno!

Nad dve leti že vodimo živahno borbo za uzakonitev zakona o minimalnih mezdah. Nad dve leti že pišemo o tem in dokazujemo statistično ugotovljeno dejstvo, da so delavske mezde padle tako nizko, da je obstoj delavstva v skrajni nevarnosti, da se ga loteva degeneracija ter da slaba prehrana množic naših delavcev ne ogroža samo njihov življe-

nje, marveč tudi narodni gospodarstvo in družbo, katere so obenem važen sestavni del.

Bivši minister socialne politike g. Pucelj je obetal, da bo predložil narodni skupščini načrt zakona o minimalnih plačah. Stara narodna skupščina, v kateri je Pucelj dal tako izjavo, je odšla ter prišla nova po zadnjih minulih volitvah. Ta nova skupščina ima nalogo, da izvrši to, kar stara ni izvršila. Delavstvu je bila dana obljuba, da se sprejme zakon o minimalnih plačah. Delavstvo čaka na izpolnitev te obljube. Ta obljuba je obvezna ne glede na to, katera vlada jo je izrekla.

Ob pričakovanju, da bo zakon o minimalnih plačah uveljavljen, pa je zopet preplaval val draginje naša mesta.

Plače delavstva so pod navalom draginje še manj zadostne za kritje stroškov za najbolj preprosto preživljanje družine. Naravno je, da se je dejstvo, kjer je le moglo, postavilo v bran proti vednemu znižavanju plač. Delavstvo na železnici v obrambo svojih plač ni nastopilo z akcijami, marveč se je v boj za zadnji kosček kruha poslužilo le prošnji in molodovanja, ki je ostalo brezuspešno, delavstvo v privatnih podjetjih pa je v več krajih stopilo v borbo in je redukcije preprečilo odnosno še nekaj priborilo.

Toda vse to, kar so si delavci v posameznih podjetjih to leto priborili na izboljšanju plač, stvarno ne pomeni nikakršnega povišanja plač, nego samo vzdržanje življenjskega nivoja ob težkih bojih na prejšnjem nivoju, ki je bil mnogo prenizek in ki je ubijal eksistenco delavstva v temelju.

Delavski boji, izraženi v celi vrsti ustavitve dela v privatnih podjetjih, so torej samo izraz skrajno neznosnih materialnih razmer, v katerih delavci živijo. Temeljno vprašanje s temi borbami še ni rešeno. Plače realno niso zvišane. Zakon o minimalnih mezdah torej ni postal nepotreben, nego so prav zadnje številke delavske borbe dokazale, kako nujno je potreben tak zakon ne samo za privatna, marveč tudi za državna podjetja. Vsak pojav, ki se odigrava v javnem življenju, mora zbuditi pozornost pri ljudeh, ki se nazivajo politiki in državniki. In delavske ustavitve dela, ki ga preživljamo, predstavlja, o tem ni dvoma, jako važen pojav. Ta pojav zahteva pravo zdravlilo. In zdravlilo, četudi morda začasno in delno, je sprejem zakona o minimalnih plačah, ki ga zopet in zopet zahtevamo.

Katera leta naj se štejejo nastavljenem za odmero pokojnine?

V vseh strokovnih listih (z izjemo nekaterih glasil malih kategorijskih združenj, ki najbrže ne vedo, zakaj obstojajo) se obravnava zahteva železničarjev po spremembi zakona o državnem prometnem osebju. Posamezna glasila obravnavajo sicer samo vprašanje plačilnih stopenj in čina za gotove kategorije, vendar s tem niso izčrpane zahteve celokupnega nastavljenega osebja. Pri vprašanju spremembe naše službene pragmatike je gotovo **najvažnejše vprašanje odmere pokojnine in dolžine službene dobe**, medtem ko so ostala vprašanja bolj postranskega značaja, ker so že z dosedanjim zakonom kolikor toliko rešena. V tem članku bomo obravnavali samo vprašanje odmere pokojnin. Glede dolžine službene dobe pa objavimo v eni prihodnjih števil. Največje spremembe so se izvršile tekom zadnjih šestih let v onih predpisih, ki odredjajo pravice uslužbencev do pokojnine in vračunavanje službenih let za odmero procenta pokojnine. In če kje, se je uslužbenecem zgodila težka krivica ravno s temi novimi odredbami, ki so bile izdane vse pod vplivom »odrejene štednje« in morda deloma pod vtisom velikega števila »upokojujencev iz teritorija bivše Srbije«, katerim so se za pokojnino vštete od prejšnjih režimov raznovrstne »službe«. Morda je pri redakciji novih odredb vplivalo tudi dejstvo, da je bilo v enem delu naše ujedinjene države pred prevratom pokojninsko zavarovanje šele v povojju. Ne oziraje se na vse to pa bi morale komisije, ki so zakon sestavljale, upoštevati vse one pravice, ki si jih je osebje do tedaj pridobilo ne samo z odredbo kakšnega prejšnjega pravilnika, marveč jih je dejansko plačalo z rednimi mesečnimi prispevki v obstoječe provizijske in pokojninske fonde, kateri so bili sicer ukinjeni, vendar vplačani prispevki prizadetim niso bili povrnjeni.

Ker bo gotovo vprašanje spremembe zakona prej ali slej aktualno, navajamo glavne zahteve železničarjev v pogledu odmere pokojnine, podprte s tehtnimi dokazi za njih upravičenost.

1. Ukiniti se mora delitev osebje s 1. septembrom 1923 ter se sme uvesti delitev osebje v pogledu vračunavanja let za pokojnino šele s 1. VII. 1931.

Zakon iz leta 1931 predvideva v § 258 med prehodnimi odredbami posebno ugodnost za vračunavanje tako zvanih »dnevničarskih let« **samo za one, ki so bili nastavljeni pred 1. septembrom 1923**, torej pred uveljavljenjem prvega enotnega zakona o državnem prometnem osebju v Jugoslaviji. S to odredbo je bilo oškodovanih na tisoče železničarjev, ki so bili nastavljeni po tem datumu, dasi so že davno prej izpolnjevali vse pogoje za nastavitve ter niso sami zakrivili, da niso bili nastavljeni tedaj, ko so pogoje izpolnili, marveč je bilo temu krivo dejstvo, da zakonodaja še ni bila izenačena ter se je železniško ministrstvo nahajalo šele v organiziranju.

Za določitev novega načina odredjanja pokojnin bi se moral vzeti **le datum, ki bi zagarantiral vsem uslužbencem uživanje že pridobljenih pravic** ter jih ne bi postavil v negotovost, da izgube že pridobljene pravice in gredo na starost na cesto brez vsake pokojnine. Pri ugotovitvi tega datuma bi vsled tega morale odločati edino določbe tedaj veljavnih delavskih pravilnikov in pravilnikov obstoječih pokojninskih fondov. Z letom 1930 je bil n. pr. za celo državo uveden delavski pravilnik, ki v čl. 66 izrecno predvideva, da se prispevki, ki jih je delavec vplačal v delavski pokojninski fond, v slučaju nastavitve nakažejo pokojninskemu fondu nastavljenecem, v kolikor bo ta obstojal, vnasprotnem slučaju pa ostanejo v delavskem pokojninskem fondu. Ta odredba sama bi morala biti odločilna pri odredjanju datuma, katerim uslužbenecem se šteje prejšnja službena doba za odmero pokojnine ter bi bilo edino logično,

da se mora prejšnja službena doba šteti za odmero pokojnine vsem onim, ki so bili nastavljeni pred uveljavljenjem novega zakona. To je bila gotovo intencija zakonodajalca, ko je predpisal preje citirani čl. 66 delavskega pravilnika, ker bi drugače sigurno predvidel, da se v slučaju nastavitve prizadetemu v delavski pokojninski fond vplačani prispevki povrnejo.

Če je zakonodalec med tem to svoje stališče spremenil, ga ne more spremeniti z naknadno veljavnostjo, ker bi v tem slučaju nastopilo oškodovanje tisočev državnih uslužbencev in protizakonito obogatitve delavskega pokojninskega fonda, ki bi inkasiral visoke prispevke, ne bi pa imel prav nikakih obveznosti do bivšega svojega člana. Svoje stališče je zamogel zakonodalec spremeniti le z dnem, ko je razglasil novi zakon in istočasno bi moral tudi spremeniti čl. 66 delavskega pravilnika ter mu dati ono besedilo, katero je vsebovano v novem delavskem pravilniku od 20. maja 1933.

Da je to stališče pravilno, dokazuje tudi zdrava pamet sama, ker se da samo na ta način delavcu, ki ob uveljavljanju novega zakona še ni nastavljen, možnost, da preračuna, ali bo z nastavitvijo dosedanje pravice obdržal, ali pa bo oškodovan. Nikakor ni mogoče delavcu, ki je bil nastavljen pred šestimi ali sedmimi leti in je trdno uverjen, da se mu ves čas računa za odmero pokojnine, z mrtvo črko odvzeti vsa prejšnja službena leta pred nastavitvijo in mu onemogočiti pridobitev pokojnine po predpisih zakona. Pretežna večina delavcev, ki so se dali nastavitvi v času od leta 1923 do 1929, se ne bi dala nastavitvi, ako bi obstojala že tedaj določba, da se jim vsa ona leta, kar so plačevali prispevke za starostno zavarovanje, ne štejejo za odmero pokojnine.

2. Za odmero pokojnine se mora računati vsem, ki so bili nastavljeni pred 1. VII. 1931, najmanj ves oni čas, za katerega so plačali prispevke za starostno zavarovanje.

Tudi ta zahteva je popolnoma osnovana na vseh prejšnjih zakonih in predpisih in se da edino s tako odredbo pravično rešiti vprašanje odmere pokojnine. Pri bivši južni železnici je veljal za delavce tako zvan **provizijski statut**, ki je točno predvideval, da se v slučaju nastavitve vsi v provizijski fond vplačani prispevki nakažejo penzijskemu fondu in se vsa doba članstva v provizijskem fondu vračuna v članstvo v pokojninskem fondu proti doplačilu ev. difference. Isti predpis je veljal tudi za slučaj prestopa iz penzijskega fonda za sluge v uradniški pokojninski fond.

Popolnoma enak predpis je veljal tudi pri bivši državni železnici, kjer je za pomožno osebje (delavce) in sluge obstojal enoten provizijski fond ter je bilo predvideno, da se v slučaju imenovanja za poduradnika od uprave v provizijski fond vplačani prispevki nakažejo pokojninskemu fondu za poduradnike in tudi prispevki, ki jih je vplačal član, izplačajo v svrhu preodkaza poduradniškemu pokojninskemu fondu. Tudi MAV predpisi so vsebovali slične določbe in slične določbe so veljale pri penzijskem fondu lokalnih železnic ter celo v Bosni. Delavec je torej pred nastavitvijo plačeval za starostno zavarovanje, plačeval je tudi po nastavitvi vse dotlej, dokler ni železniška uprava sama od sebe enostransko nadaljnje vplačevanje ukinila ter je državni erar prevzel v svoje breme izplačilo vseh pokojnin. Osebje od državne uprave te žrtve ni nikdar zahtevalo, marveč se je vedno borilo za samostojne pokojninske fonde in če je državna uprava dala osebju gotovo ugodnost s tem, da ga je oprostila nadaljnega plačevanja prispevkov, se s tem osebje ni odreklo že pridobljeni pravici in tudi državna uprava ni smela osebju brez njegovega pristanka odvzeti pridobljene pravice. Če je kasneje železniška uprava uvidela, da so bremena iz na-

slova pokojnin (seveda po njeni lastni krivdi, ker je ukinila za čas od leta 1923 do leta 1931 prispevke za pokojninski fond nastavljenecem) prevelika, odnosno če je ugotovila, da je slabo izvedla likvidacijo prejšnjih pokojninskih in provizijskih fondov (tudi pri tem osebju ni nič zakrivilo), je imela edino eno možnost in pravico: Ukiniti vračunavanje prejšnjih službenih let za odmero pokojnine za one, ki bi bili nastavljeni po uved-

Iz vrst vlakospremnikov

Naš novi rang je v ljubljanski direkciji res neko čudo: Nikdo se ne razume na njega in dodeljuje se različno. Če je

prav, se upošteva za dodelitev pravo zvanje in šolska izobrazba — to velja zlasti za dodelitev za vlakovodje osebnih vlakov — drugače pa se zopet dodeljuje po izpitih, kar velja za nižje skupine. Ako!

ne prija, da bi vozil za manipulanta, ostane pač pri osebnih vlakih, dokler ne bo zadosti star za boljšo službo. Pretežna večina osebja je z novim rangom nezadovoljna, intervencij je bilo na direkciji mnogo, z ene postaje je skoraj vse osebje podpisalo vlogo za prejšnji rang.

uvidijo nesmiselnost novega ranga, ki popolnoma zapostavlja strokovno izobrazbo na ljubo novo sprejetim pravilnikom, kar se bo prej ali slej sigurno maščevalo. Kar se je skozi desetletja dobro obneslo, ni treba ukinjati in za to, če vam je pri srcu napredek v železniški službi, red in varnost prometa: ukinite novi rang in obdržite starega.

Kasarna na Rakeku je urejena. Pri tej priliki pa moramo podčrtati nevzdržne razmere, ki vladajo v

kasarni Zagreb glavni kolodvor.

Nešteto pritožb je vlakospremno osebje že službeno in potom predstavk organizacij zaradi zagrebške kasarne vložilo, vendar vse brez uspeha. Zato uporabimo to priliko, da v našem strokovnem glasilu podčrtamo razmere v zagrebški kasarni z apelom na g. direktorja in g. šefa saobračajnega oddelka ljubljanske direkcije ter g. šefa saniteta, da se osebno prepričajo o točnosti naših navedb in na to ukrepanje potrebno, da se naredi red.

Odpočitek je v zagrebški kasarni nemogoč, ker je premajhna za toliko število skupin, kolikor jih prihaja v Zagreb ter redno ena skupina čaka, da druga vstane in se nato iz-

bi novega zakona. Nikakor pa ni ime-la pravice to ukiniti z naknadno veljavnostjo!

Pri sestavi tozadevnih določb v novem zakonu naj odločujoči v obojestranskem interesu upoštevajo gornje smernice, ker nikakor ne gre, da v tako važnem vprašanju odloča samo sila močnejšega, ki podrejenemu diktira ter mu daje le dvojno izbiro: ali pariraj in bodi z vsem zadovoljen, ali pa pojdi na cesto.

mučena skupina vleče v neprezračene postelje. O kakem miru v kasarni se sploh ne da govoriti, o higieni ni duha ne sluha. Kaj pomaga knjiga, ki leži v kasarni, kamor se vpiše cela skupina in kamor vpisuje osebje vse svoje pritožbe, če pa ta knjiga ne pride odločujočim v roke. Bere jo edino uradnik postaje Zagreb in njegovi odgovori so vedno enaki: »Javljeno je bilo direkciji za desinfekcijo, vendar je prišel negativen odgovor«. V kasarni mrgoli najrazličnejšega mrčesa, stenic je na tisoče in se pri belem dnevu sprehajajo vse povsodi. Ker pritožbe, napisane v knjigi, niso pomagale, je neki vlakovodja iz Vinkovcev nalovil stenic v papirnato vrečico in jih nesel v prometni urad, vendar tudi ta dokaz ni imel uspeha.

Naj g. šefzdravnik enkrat pogleda to kasarno, naj pregleda leseno steno sredi dvorane, naj pregleda vse okrvavljene rjuhe, na katerih so pri-lepljene zmečkane stenicice in na to naj naredi red.

Prvo delo vlakospremnega osebja v Zagrebu, ko vstane, je, da pregleda kape, ovratnike obleke in se skuša kolikor toliko očistiti stenic, da jih ne zanese domov.

Do desinfekcije in preureditve kasarne osebje predlaga, da dobi za prenočišče na tih železniške vagonne, medtem pa naj se takoj kasarna preuredi in sicer:

Vrže ven lesena stena, v kateri je leglo stenic in drugega mrčesa. Vsa kasarna naj se večkrat temeljito desinficira, nato pa dvorana prezida z vmesnimi zidovi v male sobice, kjer bo prostor za posamezne skupine, da bodo lahko v miru uživale počitek.

Vlakospremno osebje ne želi nič več, kakor da bodi zagrebška kasarna vsaj taka kot je jesiška ali zidamoška ter bomo zadovoljni. Naj ne ostane ta zadnji apel brez odziva, ker v tem slučaju bo vlakospremno osebje moralo zainteresirati druge instance, da prepovedo bivanje v tej kasarni na podlagi splošno veljavnih higijskih predpisov.

Iz vrst upokojujencev

Upokojujenci imajo pravico do 24 režijskih voženj letno.

Pod GD br. 71.984/35 je bil spremenjen pravilnik o voznih ugodnostih za upokojujence v toliko, da imajo upokojujenci in upokojujence ter njih rodbinski člani pravico na 24 režijskih voženj letno. Vsled tega bi morala direkcija vsem dostaviti za leto 1935 še en vložek.

Predpis je tu in čim je izšel, so upokojujenci uporabili prvi vložek za svoje potrebe, nabavo življenjskih potrebščin za zimo, pota v zvezi s šolanjem otrok in slično ter čakali na drugi vložek. Drugega vložka pa ni od nikoder in na intervenciji je prišel odgovor: Direkcija je že davno naročila v Batajnici 5.000 vložkov, pa jih ni dobila, vsled tega vložkov vsem upokojujencem ne more dostaviti.

Upravičena zahteva prizadetih upokojujencev je, da izda Generalna direkcija odlok, da zamore upokojujence neizrabljeni drugi vložek porabiti še v letu 1936.

Zadeva prevedbe kronskih rentnikov in ostala važna vprašanja kakor odobritev režijskega premoga vdovam upokojujencev se rešava sedaj v Generalni direkciji. Ljubljanska železniška direkcija je 15. avgusta poslala svoje poročilo na spomenico, ki jo je deputacija staroupokojujencev predložila vsem odločujočim instancam v Beogradu. Ta spomenica zaeno z od-

govorom ljubljanske direkcije se obravnava sedaj pod št. GD br. 96.624/35 ter je v reševanju pri načelniku občega oddelka Generalne direkcije.

V zadevi odobritve premoga vdovam so predstavniki staroupokojujencev zaprosili tudi URSS, da v interesu rudarjev urgira pri Generalni direkciji državnih železnic takojšnjo rešitev tega vprašanja, da bi vdove že za letošnjo zimo zamogle dobiti premog.

Sestanek staroupokojujencev

bo sklican in objavljen v dnevnih listih, čim dobe predstavniki staroupokojujencev rešitev na svojo vlogo. Če rešitev tekom teh dni ne pride, bodo predstavniki staroupokojujencev ponovno osebno intervenirali v Beogradu.

ALI VESTE KAKŠNE BODO LETOS KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE?

Izšle bodo v oktobru. In sicer:

1. KOLEDAR CANKARJEVE DRUŽBE ZA 1936.

2. in 3. Beer: ZGODOVINA SOCIALNIH BOJEV. III. in IV. knjiga.

4. BRATKO KREFT: MED POTNIKI IN MORNARJI. Potovanje Turčiji in Grčiji.

5. TONE SELIŠKAR: HIŠA BREZ OKEN. Lepa povest iz življenja tovarniške četrti, ki se godi v okolici Ljubljana-Moste.

Vseh teh 5 knjig dobite za Din 25.—, prve 4 knjige pa za Din 20.—.

Šta je sa slobodom organizovanja?

Raniji autoritativni režimi, kolikogod su se trudili, da lažnim parlamentarizmom prikriju prave svoje namjere, nisu u tome uspevali: skučavanje slobode sindikalnog i političkog organizovanja širokih redova radnoga naroda otkrivalo je njihove diktatorske namjere. To su bili režimi kolebljive diktature, ali neko- lebljivi prema radničkoj klasi, a napose ne prema željezničarima; ovi su u tom međuvremenu izgubili sve svoje slobodštine, koje su stajale izvan interesnih sfera diktature, pa i svoju slobodnu sindikalnu organizaciju. Način, na koji je to uslijedilo, dokazuje, u čijem su interesu primijenili diktatorski metodi vladanja? Poslodavcima! Dano je bilo u ruke poslodavca, da odlučuje, da li ćemo imati sindikalnu organizaciju ili ne. — Ništa ne mijenja na stvari, što je taj poslodavac Ministarstvo Saobraćaja. Ono je poslodavac kao i svi ostali poslodavci u državi i kod donošenja odluke, kojom nam je onemogućeno daljnje sindikalno organizovanje, ono se rukovodilo isključivo samo poslodavačkim potrebama, a te su: **puno sloboda u odnosima prema svakom pojedinom željezničaru, nikakvog skučavanja te slobode nekim kolektivnim zastupanjima.** — Drugim riječima: **nikakvog ograničavanja poslodavca u njegovim namjerama oko sniženja plaća, oko regulisanja radnog vremena i oko svih onih postupaka, koje imaju u programu.** On je želio imati punu slobodu, da se brani od svih teškoća, izvirajućih iz svjetske privredne krize, a bez obzira na teškoće pojedinca, koje će ga snaći. Samo ti razlozi bili su mjerodavni kod donošenja odluke o zabrani našeg slobodnog organizovanja, a nikakvi drugi, a najmanje

neki politički. Željezničari su nacionalno najispravniji građani ove zemlje i — radi toga — neima razloga, da se baš protiv njih donose neke posebne političke mjere.

Sadnja vlada g. Dr. Sojadinovića najavila je, da svoju vlast želi da crpa iz samog naroda, a da bi to mogla, vratiti će narodu slobodu grupiranja i političkog djelovanja. Zakoni, koji su narodu to djelovanje onemogućavali, biti će ukiniti, odnosno zamijenjeni takvima, koji će narodne slobode obezbediti. I ako u tome pravcu nije do sada — radi kratkoće vremena — još ništa konkretnog urađeno, mi ipak vjerujemo, da će se ta obećanja privesti u život. Uvertura čini se slobodom održavanja političkih zborova, koju sve opozicione građanske stranke neometano uživaju. Bilo bi, razumljivo se, posve pogrešno, ako bi se smatralo, da je slobodom političkog grupiranja učinjeno sve, što treba učiniti, pa da se vlast crpi iz naroda. **Za radničku klasu, a napose za željezničare, važno je imati i slobodu sindikalnog grupiranja, jer samo preko takvog oni mogu braniti neposredno sebe i samo preko svojeg sindikata oni mogu iznositi svoje želje i zahtjeve prema gore, t. j. prema vlasti.** A vlast se naslanja samo onda na narod, kad o težnjama i zahtjevima njegovim vodi računa. Ne može vlast te zahtjeve i težnje znati, ako ne dopusti postojanje instrumenata, kroz koje iste mogu doći do izražaja. Kod željezničara je to njihova slobodna sindikalna organizacija, kojoj treba čim skorije dati slobodu djelovanja i sva prava, koja su svakom radnikom sindikatu zagarantovana u svim naprednim državama.

Željezničar.

Osnivanje Udruženja industrijskih željezničara u Banjoj Luci

Dne 20. VII. 1935 održali su industrijski željezničari u Banjoj Luci u prostorijama Radničkog doma osnivačku skupštinu »Udruženja industrijskih željezničara«, kojoj je predsjedavao drug Sobo Ale, o potrebi organizacije te novim pravilima i pravilnicima pa je govorio drug Moguth.

Pravila i pravilnici bili su jednoglasno primljeni te je bio izabran privremeni upravni i nadzorni odbor i to: Kudra Milna, Mirčić Vid, Lazarević Stevan, Kardun Ivan, Despot Trivo, Sobot Jovo — svi vozovodje, Opalić Čedomir, Toth Ivan — strojevodje, Moguth Luka i Todorović Gjoko — ložaca, Sobo Ale, Despot Dane, Gjukelić David i Borić Miloš — kočničari.

Na skupštini raspravljalo se je i o postojećem podpornom fondu radnika, koji ne može udovoljiti svim zahtjevima radnika zbog nemanja finansijskih mogućnosti, jer se prigodom isplate radnika od preostalih para ispod jednog dinara ne može ubrati mesečno više od Din 170.— do 180.—. Da će moći taj fond udovoljiti svim zahtjevima za isplatu potpore bolesnim radnicima kao i pomoći porodici za smrtni slučaj biće potrebno taj fond pojačati kroz neizvesno vrijeme sa jednim dobrovoljnim prilogom. Po ovom pitanju nije se postigla saglasnost te je ostalo neriješeno do iduće skupštine.

Da će biti svi članovi obavješteni o pravima i dužnostima, objavljujemo pravilnik o članarini i članskim pravima, koji se glasi:

PRAVILNIK

o članarini, obračunavanju i članskim pravima, primljen na glavnoj skupštini Udruženja industrijskih željezničara u Banjoj Luci:

Član 1. Članarina.

Članovi moraju plaćati svoju članarinu redovno i unapred. Istu će blagajnik udruženja obračunati najkasnije do 20. u mjesecu. Uplaćenu članarinu potvrđuje članu sa markicom, odnosno sa posebnim žigom u članovniku.

Član 2.

Članarina se dijeli u 3 razreda. U svakom razredu stiče član posebna prava, a razredi se dijele prema visini zarade člana.

I. razred: osnovna članarina Din 15.— mesečno. Članovi koji uplaćuju tu članarinu, imaju pravo na sledeće:

a) na sve intervencije u njihovim radničkim odnosima i na eventualna savjetovanja;

b) na izbor u sva tijela udruženja;

c) nakon jedne godine članstva imaju pravo na pravnu zaštitu u svim odnosima, koji proisteknu iz službe izuzev prestupke iz koristoljublja, disciplinske istrage usled pijanstva ili prestupe njihovog karaktera;

d) na besposlenu potporu i to ako je besposlen najviše za 30 dana po Din 4.— dnevno. Kot članstva preko 2 godina 30 dana po 6.— Din dnevno;

e) na bolesničku potporu i to ako je duže od 20 dana bolestan do 12 meseci članstva Din 50.—, do 24 meseci članstva i istog bolovanja Din 100.—, a preko 24 do 36 meseci članstva i preko 30 dana bolovanja Din 200.—. Kod prekida članstva računae se prijašnje članstvo samo u slučajevima obustave rada, redukcije ili boravka kot vojske.

U ovaj razred mogu pristupiti namještenici saobraćajne službe: prometnici, telefonska služba, vozovodje, strojevodje, ložari, revizioni bravar i profesionalni radnici.

II. razred je osnovna članarina Din 12.— mesečno. Članovi, koji plaćaju ovu članarinu, imaju pravo na sve navedene u prvom članskom razredu pod tačkom a, b i c, a besposlenu potporu dobivaće nakon jedne godine članstva najviše za 30 dana po 3 dinara dnevno, a preko 2 godine članstva 30 dana po 5 dinara dnevno.

Bolesničku pomoć dobivaće, ako je bolestan duže od 30 dana i to do 12 meseci članstva dinara 50.—, do 24 meseci članstva i 30 dana bolovanja 100.— Din, a preko 24 do 36 meseci članstva i 40 dana bolovanja Din 150.—.

U ovaj razred spadaju kočničari, skretničari, razmeštači i njihovi pomoćnici.

III. razred je osnovna članarina Din 10 mesečno.

Članovi, koji plaćaju ovu članarinu, imaju pravo na sve, što je navedeno u prvom razredu pod tačkom a, b i c, k tomu još poslije navršanih 12 meseci članstva i na besposlenu potporu najviše za 30 dana po 2 dinara dnevno, a preko 24 meseci članstva 30 dana po 3 dinara dnevno. Ova razred obavezan je za pružne radnike, pomoćne radnike na stanicama i slično u koliko ne bi pristupili u koji viši razred.

Član 3.

Sve potpore i pravnu zaštitu podjeljuje Udruženje. U slučaju pravne zaštite mora član priložiti tačan izvještaj o nastalom sporu odnosno o disciplinskoj istrazi. Za odobrenje bolesničke potpore potvrdu o trajanju bolesti, a u slučaju besposlene potpore, potvrdu o trajanju besposlenosti.

Član 4.

Član, koji je 3 meseca u zaostatku sa članarinom, gubi sva prava na potporu i pravnu zaštitu, a eventualno nadoknadno

plaćanje članarine neće se uzeti u obzir. Dužnost je stoga svakoga člana da svoju članarinu plaća uredno.

Član 5. Obračunavanje članarine.

Blagajnik će svakog mjeseca obračunavati uplaćenu članarinu u duplikatu, od kojeg jedan primjerak pripada nadzornom odboru.

U obračunu imade se tačno zavesti primitak i izdatak i zaključiti ostatak, koji se po tome imade prema glavnim pravilima uložiti u poštansku štedionicu na sačuvanje. Blagajnik imade člana, koji je u zaostatku 2 meseca, upozoriti na dužnost plaćanja članarine i da ako i treći mjesec izostane, gubi sva članska prava.

Član 6. Posmrtna potpora.

Posmrtna potpora isplaćivaće se samo za člana udruženja i to na sledeći način:

Ako umre ili nesretnim slučajem nastrada član udruženja isplatiće udruženje

njegovoj obitelji onoliko puta po 10.— dinara koliko udruženje bude brojalo članova.

Ovo snose sami članovi udruženja s tim, što će u onom mjesecu, u kojem je udruženje isplatilo ovu potporu, članskog prinosa uplatiti još dinara 10.— u ime pogrebne potpore.

Član 7.

Vanredne pomoći preko ovog pravilnika (besposlene) može udruženje pružiti članu sporazumno sa upravom društva prema finansijskim mogućnostima.

Pozivamo sve industrijske željezničare u Banjoj Luci, da pristupe Udruženju industrijskih željezničara, da očuvaju već stečena prava te putem Udruženja složnim radom postignu bolju budućnost, jer u slozi je spas sviju radnika.

Plenarna sjednica Mjesnog medjustrukovnog odbora URSS-a u Banjoj Luci

U Vašom listu »Ujedinjeni Željezničar« broj 12 od 15. VIII. 1935 izašao je članak pod gornjim naslovom. U ovom članku pisac nije naveo moj odgovor na njegova neistinita tvrdjenja, pa da ne bi drugovi čitaoci mislili, da sam poslije 25 godina rada u radničkom pokretu zaista radio onako kako se u članku navadja, molim Vas da u Vašem drugarskom listu iznesete ovo par redaka.

Drug Mogut i još nekoliko drugova članova Izvršnog odbora, koji nisu imali pravo ni da sjede u Izvršnom odboru a nisu ni vršili svoju mužnost u Izvršnom odboru, istupili su na plenarnoj sjednici od 21. VII. lično protiv mene iz razloga, koje ja ovde neću da iznosim u interesu njihove ličnosti.

Ja ih ovim putem pozivam da najprije srede stvari u svojim podružnicama, u koliko postoje, pa onda neka pišu i kritikuju rad onih,

koji su radili, rade i radiće u pokretu bez obzira na neobjektivnu tendencioznu kritiku.

Nije istina što drug Mogut tvrdi, da sam ja sam bio i predstavljao Izvršni odbor, jer to mogu dokazati zapisnici sjednica, a u koje su uvijek unošeni prisutni, i zaključci sjednica, donešeni sa pravovaljanom brojem prisutnih članova Izvršnog odbora.

Nije istina da je finansijsko poslovanje Izvršnog odbora, koje je stalno u deficitu radi malih prihoda, bilo bez kontrole, jer se skoro na svakoj sjednici Izvršnog odbora iznosilo stanje blagajne i odlučivalo o primitcima i izdatcima.

Prema tome nemože biti ni riječi o nekom radu, koji bi samo meni konvenirao a ne radničkom pokretu.

Banja Luka, 20. augusta 1935 g.

Dušan Balaban.

Dopisi

Delavci prog. sekcije Ljubljana nam pišejo.

Bliža se zima — čas

za nas progovne delavce. Kakor vsako leto, se napovedujejo tudi letos redukcije pogodbenih delavcev, šušlja se okoli o brezplačnih dopustih,

pisarnah i rešujejo vprašanje vzdrževanja proge in varnosti prometa, mesto da bi to vprašanje rešavali na progi sami z ozirom na potrebna popravila. Leto za letom smo svarili železniško upravo, naj preneha z nesmiselnim sistemom štednje tam, kjer zamore tako štednja povzročiti le ogromne izdatke, vendar smo govorili gluhim ušesom. Ni bilo kredita za uboge progovne delavce, ni bilo kredita za material. Čim pa se je pripetila kaka nezgoda, je bilo kjerkoli na železniški progi takoj sprejetih potrebno število delavcev, bil je na razpolago material, delalo se je čezurno, da so se odstranile posledice nezgode. Tak postopek je veljal tudi stotisoče, čeprav bi se dalo pravočasno vse urediti z nekaj desetstisočaki.

Ni naša dolžnost, da vedno isto ponavljamo železniški upravi, zlasti ne, ker vemo, da jo številne dosežanje izkušnje niso zmogle. Vendar porabimo to priliko, da opozorimo upravo.

Več je delavcev, ki so že davno naredili prošnje za stalnost, ki jim po pravilniku pritiče, nekateri so celo kolkovali, da bi vsaj odgovor dobili, vendar odgovora — vsaj ugodnega ni. Nekateri so dobili odgovor, ki se glasi, da se po nalogu direkcije ne sprejme nobenega za stalnega, dokler ne bo direkcija staleža nominirala, potem pa se bo imenovanje stalnim delavcem normiranje staleža? Ali ne predvideva pravilnik, da postane stalen sleherni delavec, ki je v železniški službi tri leta, je odslužil vojaško obveznost, je zdravniško sposoben in star najmanj 24 in ne več ko 36 let? Dolžnost direkcije je, da pozove one svoje podrejene uradnike, ki kršijo do-

ločbe delavskega pravilnika, na odgovor, delavcu pa da ono pravico, ki jo pravilnik predvideva in ki državno upravo prav nič ne stane! Po odredbi bivšega ministra Vujića so dobili progovni delavci prvi obrok starih pragov za kurivo meseca maja, drugi obrok bi morali dobiti meseca avgusta. Smo že v sredi septembra, pa se nič ne sliši o kakšni delitvi pragov. Vprašamo, ali je tudi razdelitev pragov odšla z bivšim ministrom, ali pa se smatra progovne delavce za tako posedujoče, da si lahko nabavijo drag trboveljski premog pri privatnih trgovcih, ker ga po železniških predpisih dobe premalo količino.

Na naslov napovedane redukcije pa še nekaj:

Če so redukcije neizogibne, smejo odločati

gumno stanje, v katerem se delavec nahaja in reduciran ne sme biti niti eden, ki živi samo od dela svojih rok!

Pragersko

Dolgo časa so rabili naši zvezarji, da so sestavili odgovor na naš dopis z dne 15. julija, čeprav so takoj sklenili, da bodo odgovorili takoj, a nam bo sapo zaprlo. Seveda za tako duhovitost, kot so jo priobčili, je bilo treba dosti premišljevanja.

Ovrgli so namreč gola dejstva s samimi sumničenji in to tako, da so se njih lastni člani izjavili, da je za tak odgovor pač škoda papirja. Ni naša krivda, da je »tiskarski škrt« v zadnjem našem članku prečrtal nekaj važnih dejstev, za to poskusimo danes objaviti še nekaj ugotovitev:

Že dolgo pred vami, gospod dopisnik, je obstajala na Pragerskem organizacija, ki je izvojevala železničarjem velike uspehe. Na žalost pa je poleg te organizacije obstajala tudi vam »sorodna« organizacija, ki je splošnosti v škodo delala isto, kar delajo danes nekateri vaši člani z namenom, da zakrijejo svoje lastne grehe, odnosno da dosežejo zase ugodna mesta. Morebiti je nekaj takih vaših članov tudi vam samim poznanih.

Vi pravite, da se je vaša organizacija ustanovila od spodaj. Ta izraz je sedaj zelo v modi, saj se da-

nes vse »od spodaj ustvarja« za javnost namreč, če je še tako diktirano od zgoraj. In tako od spodaj se je ustanovila vaša organizacija na Pragerskem, ko je prišel ukaz, da se mora marksistična trdnjava razbiti. Čemu so prišli lansko leto vaši topovi največjega kalibra razbijati to trdnjavo na Pragersko, ako se dela vse »od spodaj«? Čemu je bilo treba obljub mladim, da bodo nastavljeni, ko se venar »od spodaj« nastavljati ne da. Čemu je potreba pri izplačilu odtegovati kovača, ako je vse tako navdušeno »od spodaj«. Čemu je treba, da morajo celo organi javnega reda skrbeti, s kom, kaj in kje gotov železničar govori?

Na severni meji smo, pravite in to najbrže utemeljuje upravičenost do takega načina delovanja, kot ga izvajate vi! Gospodje, poglejte malo nazaj, kje ste bili tedaj, ko je bilo treba na severni meji železničarjem tudi v smrtni nevarnosti braniti svoje domove in vprašajte se, zakaj so i železničarji vztrajali skoro v neprekinjeni službi takrat, ko ste, spoštovani gospod dopisnik, najbrže še držali mater za krilo?

Dajte vašim članom prostost, ne ubirajte članarine pri izplačevanju, ne slikajte moč ... pa boste videli, koliko jih bo od onih »od spodaj« še ostalo.

Neljubo vam je, da se vtikamo v vaše zadeve. Če vam to vmešavanje ni všeč, dokazuje, da se vi z metodami, ki jih mi obojamo, strinjate. Mislimo, da se razumemo. Le delajte red, ampak tam, kjer je red potreben. Na naslov sumničenja za danes vprašamo direkcijsko le to, ali je sokolsko društvo na Pragerskem vrnilo direkcijski denar za plačo delavca, ki je lansko leto en teden delal zidarska dela v njih dvorani, pri postojni blagajni pa je redno prejel plačo za vse dni v mesecu?

Za enkrat to na račun sumničenja, če želite, v prihodnji številki zopet na svidenje z novimi navedbami. Nam bo prav!

Zagorje ob Savi

Nikdar nisem niti mislil na to, da bi kdaj pisal članke za časopis. Toda potreba me sili k temu, da primem za pero in Vas, cenjene čitatelje, seznanim s krivicami, katere se godijo pogodbenim delavcem, katerih je na stotine na železnici, in za katere javnost ne ve.

Pod pisarno nadzornika proge v Zagorju spada kamnolom »Renhe«, v katerem nas je dobilo leta 1934 meseca aprila delo okrog 50 delavcev z nastopno pogodbeno plačo 24 dinarjev na dan. To plačo smo prejeli delavci samo dva meseca. S 1. junijem nam je bila brez posebnega obvestila plača znižana na 22 dinarjev na dan. Ko smo pri izplačilu opazili to znižanje mezd, smo se pri nadzorniku proge pritožili; kako to, da se nam je mezda znižala, ko se je vendar produkcija gramozda zvišala? Gospod nadzornik proge nam je odgovoril: to ni moje delo, to je naredila sekcija po nalogu oblastne direkcije. Nato smo delavci, zaposleni v kamnolomu, napravili pismo pritožbo, kolkovano s pet dinarji in s priloženim 20 dinarskim kolkom in odposlali službenim potom na direkcijsko državnih železnic v Ljubljani. Kmalu smo dobili odgovor, in sicer iz sekcije, naslednje vsebine: »Delavcem v kamnolomu »Renhe« se plača ne more zvišati, ker pride gramoz predrag. Delavcem se pa za naprej vlaganje takih prošelj in pritožb prepoveduje.« Ko smo delavci videli, da na ta način ne pridemo do svojih pravic (t. j. če prošnja, oziroma pritožbo pošljemo službenim potom), smo se odločili, da zaprosimo direktno na najvišje mesto v trdnem upanju, da bomo naleteli na razumevanje našega mizernega položaja, katerega smo opisali v poslani prošnji. To prošnjo, kolkovano s pet dinarji in priloženim 20 dinarskim kolkom za rešitev smo poslali po pošti priporočeno na ministrstvo saobračaja v Beograd. V 14 dneh smo dobili proš-

njo službenim potom vrnjeno na pisarno nadzornika proge v Zagorju s pripombo, da naj se zberejo podpisi vseh prizadetih delavcev, in za vsak podpis je treba priložiti kolek za pet dinarjev. Ko smo zbrali vse podpise, katerih je bilo 77 po številu, so nanesli kolki 385 Din in 20 dinarski kolek za rešitev, torej skupno 405 Din. Tako opremljeno prošnjo smo ponov poslali službenim potom na ministrstvo saobračaja 8. septembra l. 1934. Sedaj pride pa uganka, ki je za nas nerešljiva: kje leži ta prošnja, ali je sploh prišla na naslov ali ne, ali kaj je z njo? Eno leto že čakamo rešitve, pa je še ni. Sedaj pa vprašamo, kje je pravica in kje je ekspeditivnost naše uprave? Čemu se ne rešuje prošelj, ki so opremljene s tolikimi podpisi in kolkovane s takšno vsoto težko žrtvovanih dinarjev, si lahko mislimo, kako se s takim postopanjem izpodkopava zupanje najširših slojev.

Sedaj pa še nov udarec po nas ubogih trpinah. S 1. marcem letošnjega leta nam je bila zopet znižana plača za dva dinarja na »šilt« s pripombo: ta plača se vam je uredila po pravilniku; aprila meseca vam poteče eno leto službe in dobite itak 1.50 Din povišice, tako da boste na izgubi samo 40 par. Ko pa je prišel 1. julij, to je mesec napredovanja pri železnici, naše povišice ni bilo nikjer. Vprašamo odločujoče, kaj je z našo plačo, da se nam ne poviša, ko nam vendar po pravilniku pripada? Pa dobimo naslednji odgovor: Vaša plača je pogodbeno, stalno enaka, ker za kamnolomce se ne plačuje več kakor 20 Din za osemurni delavnik.

Ali za nas res ne velja noben predpis, ki govori o pravicah, marveč le o dolžnostih? Doklej se bo naša beda in bič brezposelnosti še izrabljala za naše uničevanje?

Delavci! Spreglejmo in združimo se, ker le združeni bomo enkrat dosegli boljšo bodočnost!

Celje

V nedeljo 8. septembra smo imeli v Celju železničarski sestanek, na katerem smo razpravljali o položaju, v katerem se železničarji nahajamo in o ukrepih, ki jih moramo podvzeti, da pride enkrat do končne ukinitev redukcij in da dobimo zopet nazaj one pravice, ki smo jih prej skozi desetletja uživali.

Težaj je položaj nastavljenega osebjja, še težji pa je položaj staropokojencev in rentnikov, zlasti onih, katerim so letos aprila meseca ukinili bomo draginjsko doklado k njihovi renti. Nujno je potrebna od pomoč ter je dolžnost železniške uprave, da zaostale doklade za nazaj nakaže in v bodoče redno izplačuje.

Še večji reveži pa so delavci, zlasti progovni, ki nikakor ne morejo priti do svojih pravic. Kaj pomaga, če predvideva delavski pravilnik pogoje za stalnost, ko pa stalnosti ne dobe. Kaj pomaga, če je v pravilniku napisano, da jim pripada dopust, ko tega dopusta ne dobe razen v smrtnem slučaju, tedaj pa dobi delavec itak za stalno dopust.

Tudi iz vrst drugih uslužbencev se slišijo samo pritožbe in iskren je bil sklep vseh navzočih, da pozdravljajo dosedanje akcije za ustanovitev res neodvisne železničarske organizacije, ki bi neoziraje se na desno in levo združila v svojih vrstah prav vse železničarje, ker le enotni bomo zamogli doseči uspehe. Sedaj obstoječe organizacije so železničarje razočarale, ker te organizacije niso borbeno, marveč klečeplazijo in pazijo, da se ne bi zamerili, pri tem pa plača račun ubogi delavec.

Vprašanje mašinskemu oddelku ljubljanske žel. direkcije

V Celju je za izpostavo Celje in Velenje na razpolago 600 železniških pragov za razdelitev med uslužbence za drva. Vprašamo, kje je ovira, da se ti pragi ne razdele?

Nadalje vprašamo, zakaj se znižuje že itak malenkostna količina

mila, ki so ga doslej dobivali kurjači in delavci polovico kosa vsaka dva meseca, sedaj pa so delavcem v posameznih izpostavah dobavo še za polovico zmanjšali, tako da dobe samo četrt kosa, ostalo milo pa se na-

Upokojenci, ne pozabite predložiti prijave!

V času od 1. do 10. oktobra morate predložiti prijave za prejemanje draginjskih doklad. Tiskovino morate točno izpolniti in jo morate datirati z datumom po 1. oktobru l. 1935. Na vprašanja v posameznih razpredelkih prijave odgovorite z besedami v obliki kratkih stavkov kakor n. pr.: Ne izvršujem obrti, ali: Nisam nobenih dohodkov. Za vsakega otroka, starega nad 16 let, za katerega se zahteva izplačilo draginjske doklade, se mora predložiti potrdilo o rednem šolanju, iz katerega

haja v skladišču? Delavcu v kurilnici ste vendar vzeli že vse, ukinili premije, znižali plače in prenehajte s tako štednjo, ki je že naravnost smešna, ko hočete prištediti na mesec pri delavcu 1 dinar.

mora biti poleg učenčevega imena razvidno tudi ime, zvanje in bivališče upokojenca, dalje, če uživa učenec kako štipendijo, podporo ali ustanovo.

Poročnih in rojstnih listov ni treba še enkrat prilagati, ker ste jih že predložili prvi prijavi povodom upokojitve.

Da se olajša delo finančni direkciji, napišite na prijavo tudi številko, ki je s črnilom ali strojem napisana na kuponu nakaznice, po kateri dobite pokojnino.

Zanimivosti za železničarje

Društvo strojevodij je imelo julija svoj kongres v Beogradu. Iz poročila, ki so ga objavili v svojem glasilu, sledi, da je bila glavna debata o tem, ali je predsednik za tri mesece prejel 8.000.— Din ali manj in ali naj se neki Stanković oprosti predsedniku za žalitve ali ne, ter o tem, ali je bilo pravilno, da se je votiralo Din 50.000 za sprejem bolgarskih železničarjev. Neki delegat je izjavil, da ni proti temu, da plača vsak član po Din 15.— za sprejem gostov, vendar zakaj da bi jih sprejemali, če niso naši gostje in se je treba zavarovati, da se ne bi okoli govorilo, da strojevodje dajejo denar, a »nacionalni« se z njim gostijo. V strokovni resoluciji zahtevajo spremembo zakona v toliko, da bi se ustvarilo za strojevodje — neoziraje se na šolsko izobrazbo — šest kategorij in da bi znašala začetna plača strojevodskega kandidata po položenem izpitu mesečno Din 1.200.—, nato pa, da bi redno napredovali iz skupine v skupino vsake štiri leta in bi vsak strojevodja s polnimi službenimi leti končal kot činovnik VI. položajne skupine.

Na plenarni seji zvezarske organizacije v Splitu je zastopnik ljubljanske oblasti uprave g. Ropret med drugim ugotovil, da se je članstvo zveze v oblasti uprave Ljubljana prepričalo, da zvezarske konference, resolucije in sestanki nimajo efekta ter da bodo delavci počakali samo še delavsko konferenco dne 25. VIII. v Beogradu in če po tej konferenci ne bo vidnega izboljšanja, bodo izstopili iz udruženja. Ta izjava je dokaz, da delavstvo v ljubljanski železniški direkciji uvideva, kam je prišlo po zaslugi zveze in da se bo za »dosedanje uspehe« zahvalilo s tem, da izstopi iz zvezarske organizacije.

Krščanske strokovne organizacije za stanovsko ureditev držav. Na kongresu kovinarske krščanske internacionale so delegati peli slavospeve stanovski ureditvi države ter zaključili, da se morajo organizacije krščanskih socialistov boriti za tako ureditev države. Krščanskim socialistom pa imponira Hitler in Mussolini, vendar

Splošno delavsko pravovarstveno društvo

objavlja vsem, da bo dajalo nasvete in zastopstva samo onim, ki imajo že plačano članarino najmanj za tri mesece — torej da so vsaj tri mesece člani — ter da niso v zaostanku s članarino več ko dva meseca.

Zadnje čase prihaja vedno več ljudi po razne informacije ter želi za-

stopstva z izjavo, da se tedaj včlani. Ker se hoče s tem samo izigravati pravila ter izkoriščati društvo, se v bodoče prav v nobenem slučaju ne bo delalo izjeme ter bo zavrnjen vsakdo, kdor ni najmanj že tri mesece član in nima članarine v redu poravnane.

Odpor SDPD.

Konzorcij »Ujedinjenega Železničarja«

namerava izdati tudi za leto 1936. železničarski koledar,

ki bo vseboval vse najvažnejše predpise ter bo najboljši priročnik in svetovalec slehernemu železničarju. Ker je cena odvisna od naklade in bo tem nižja, čim večja bo naklada, pozivamo vse zaupnike, da takoj sporoče,

koliko izvodov bodo rabili za svoje odjemalce.

Istočasno pozivamo vse zaupnike, da skušajo pridobiti v svojih krajih pri trgovcih in obrtnikih primerne in-serate.

Rok za odgovore najkasneje do 25. septembra 1935.

Glasbena šola. Kakor vsako leto, bo tudi letos imelo Delavsko glasbeno društvo »Zarja« svojo glasbeno šolo. Pouk se začne s 15. septembrom za vse instrumente. Kdor se želi torej naučiti svirati ta ali oni instrument, da bo postal godbenik, naj se zgleda v Delavski zbornici v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22a, v pisarni »Zarje«, najkasneje do 20. t. m. Sodrugi, vpišite svoje otroke v glasbeno šolo Delavskega glasbenega društva »Zarja«.

Glasbena šola za železničarske otroke. Glasom sklepa občnega zbora dne 10. marca 1935 Glasbenega društva žel. delavcev in uslužbencev v Mariboru se odpravi s 15. septembrom pod vodstvom kapelnika g. Schönherja glasbena šola za železničarske otroke. Učenci, ki imajo veselje do glasbe in se doslej še niso prijavili, naj se javijo s starši najkasneje 17. ali 20. t. m. ob 18.

uri v društvenem lokalu v Mariboru, Frankopanova ulica 29, I. nadstropje, zaradi vpisovanja. Tam dobijo tudi natančna pojasnila glede pouka in prispevkov. Odpor.

Tečaji nemščine v Delavski zbornici: zočetniški, nadaljevalni in konverzacijski; vpisovanje mladine ob 2. (vhod iz Čopove ulice, zadnja vrata levo), odraslih ob pol 7. (glavni vhod, desno).

Železniški vratarji — pozor!

Zaradi družinskih razmer želi menjati službo vratar-zvničnik II. za slično ali drugo postajno službo v ljubljanski ali zagrebški direkciji. Na sedanjem službenem mestu je na razpolago privatno stanovanje kakor tudi službeno stanovanje. V kraju se nahaja meščanska šola. Naslov se nahaja v uredništvu »Ujedinjenega Železničarja«.